

האוניברסיטה העברית בירושלים
הפקולטה למדעי הרוח
המכון למדעי היהדות ע"ש מנדל

הננו מתכבדים להזמיןכם
לכנס השנתי התשיעי לתלמידי המחקר
של המכון למדעי היהדות ע"ש מנדל

ביכורי מחקר במדעי היהדות

שיערך בימים רביעי וחמישי
ז'–יח' באדר ב' תשע"א
23–24.3.2011

בבנין ע"ש רבין, המרכז העולמי למדעי היהדות
חדר 3001
קמפוס הר הצופים
האוניברסיטה העברית בירושלים

רשימת משתתפים (ותחומי מחקר):

עדי אוריאן, ספרות עברית
נילי אחיפז, ארכיאולוגיה
רען אייכלר, מקרא
דוד אסולין, מחשבת ישראל
ד"ר ברוריה אשקלוני, מדע הדתות
הלל בייטנר, תלמוד
יגאל בלוך, לשון עברית
אבישי בר-אשר, מחשבת ישראל
שמואל ברנאי, היסטוריה של עם ישראל
אודי גור, ספרות עברית
גייסון דריסבך, מקרא
דוד הדר, ספרות אנגלית
ד"ר מתי הוס, ספרות עברית
ד"ר נילי ואזנה, מקרא
אריאל זינדר, ספרות עברית
פרופ' גלית חזן חוקם, פולקלור
צביה טובי, פולקלור
פרופ' ישראל יובל, ראש אקדמי, מרכז סכוליון
שרה ינובסקי, היסטוריה של עם ישראל
פרופ' מנחם כהנא, תלמוד
יהודית לזין, יידיש
עסקא ליבוביץ, היסטוריה של עם ישראל
ד"ר יונתן מאיר, מחשבת ישראל
חננאל מירסקי, לשון עברית
ענת מנדל, ארכיאולוגיה
פרופ' שלמה נאה, ראש המכון למדעי היהדות
ולדיסלב סוקולובסקי, יידיש
מרים סמט, היסטוריה של עם ישראל
משה פוקס, היסטוריה של עם ישראל
דביר צור, ספרות עברית
גילי קוגלר, מקרא
אילנה קורשן, ספרות עברית
ד"ר דימיטרי שומסקי, היסטוריה של עם ישראל
בנימין שורץ, מדעי המדינה
מתן שטיין, היסטוריה של עם ישראל
אליעזר שריאל, היסטוריה של עם ישראל

מרכזות הכנס:

גלי דרוקר בר-עם, יידיש
אלה פלורסהיים, יידיש

חברי ועדה מארגנת:

דזון ארד, היסטוריה של עם ישראל
יקר אנגלנדר, מחשבת ישראל
שירה גלני, מקרא
דזרון יעקב, לשון עברית
עמוס נוי, פולקלור
אורן פרי-הר, ספרות עברית
אסף רוזן-צבי, תלמוד
אילונה שטיימן, תולדות האמנות

מזכיר המכון למדעי היהדות:

גב' קרי פרידמן-כהן

יום רביעי, יז' באדר ב', 23.3.11

9:30–9:00 ברכות

ברכת ראש המכון, פרופ' שלמה נאה
ברכת נשיא האוניברסיטה, פרופ' מנחם בן-ששון

9:30–11:00

מושב א': זהויות מתנגשות – זהות יהודית במדינה מודרנית
יו"ר: ד"ר דימיטרי שומסקי

שרה ינובסקי – דילמת האוטונומיה החינוכית של יהודי בודפשט אחרי 1867
משה פוקס – מממשל רוזבלט וראשיותו של מיתוס 'ההשפעה היהודית'
שמואל ברנאי – שפת המיעוט תחת מכבש המודרניזציה: המקרה של יידיש
בבריה"מ של שנות ה-50 וה-60

11:30–11:00 הפסקת קפה

11:30–13:30

מושב ב': עניים ומהפכנים בקהילה היהודית
יו"ר: פרופ' ישראל יובל

יהודית לוי – מקורות היסטוריים וספרותיים ביצירתו של מאיר יונר ק'לב
אשכנזי

מתן שטיין – קינומי מאנדיש ב'אזיאו (שלא תשלחוני ריקם): מכתבי עניים אל
ועד העדה הספרדית בירושלים
מרים סמט – 'שפל מרדנותה אינה אלא פרודור של המעשה הבונה':
המהפכנית היהודייה פועה רקובסקי
דביר צור – מהפכנות, קללות עתיקות והיסטוריה טראגית: עיון ביצירות 'מר
מאני' וה'יהודי האחרון'

13:30–14:30 הפסקת צהריים

14:30–16:00

מושב ג': בין-תרבותיות בטקס ובפולחן היהודי
יו"ר: פרופ' גלית חזן רוקם

רענן אייכלר – מהו 'ארון הברית' המקראי? הצעה חדשה ולא מסובכת
נילי אחיפז – נוהג הטמנת מטבעות ביסודות בתי הכנסת בתקופה הביזנטית
בארץ ישראל
צביה טובי – טקס התצפיוח בחברה המוסלמית ובחברה היהודית בתוניסיה

16:00–16:30 הפסקת קפה

16:30–17:45

מושב ד': מסעות יהודיים בזמן, במרחב ובטקסט
מושב לזכרו של פרופ' שמואל ורסס ז"ל

יו"ר: ד"ר יונתן מאיר
ולדיסלב סוקולובסקי – דוד פינסקי ומסעותיו לברית המועצות ולארץ ישראל
בשנות ה-30 של המאה ה-20
דוד הדר – פיליפ רות והסופר היהודי המת
ד"ר יונתן מאיר – מוילנה לירושלים: דברים לזכר פרופ' שמואל ורסס ז"ל

יום חמישי, יח' באדר ב', 24.3.11

9:15–9:00 ברכת דיקן הפקולטה למדעי הרוח, פרופ' ראובן עמית

9:15–10:45

מושב ה': רגעי מעבר ומשבר בראי השירה העברית
יו"ר: ד"ר מתי הוס

אריאל זינדר – 'בלב חרד מאד וועד': עיון רטוריו ומוסיקלי בשתי סליחות
1900
עדי אוריאן – תרגום לעברית בראשית הספרות העברית החדשה: המקרה
של קיין, בירון ופרישמן
אודי גור – 'לשחק במילים, לעשות חיים': משחקי מילים בשירתו של ט. כרמי

10:45–11:00 הפסקת קפה

11:00–12:30

מושב ו': מקרא ואפיגראפיה
יו"ר: ד"ר נילי ואזנה

ענת מנדל – 'לא ידעתה קרא ספר': אוריינות בישראל של ימי הבית הראשון
Jason Driesbach – The Textual Character of 4QSamuel^a
גאל בלוך – גדוד, תבואה, הליכה וריגול: ארבע הערות לשוניות למכתב
אשורי לאור העברית והערבית

12:30–13:30 הפסקת צהריים

13:30–15:00

מושב ז': מסורת ספרותית והיסטוריוגרפיה
יו"ר: פרופ' ישעיהו גפני

גילי קוגלר – שכתוב היסטוריה לצורכי נחמה – נחמיה ט
עטקא ליבוביץ – התפתחות דמותה של שלומציון המלכה בכרוניקות ביזנטיות
ובספר יוסיפון
אילנה קורשן – לשחק באש: דמותו של בן עזאי בספרות חז"ל

15:00–15:20 הפסקת קפה

15:20–16:50

מושב ח': סתירות וסתירות לכאורה – קריאות חדשות בטקסטים עתיקים
יו"ר: פרופ' מנחם כהנא

הלל בייטנר – 'כל הפתוח לצורך': עיון נוסף במשנת הספרי זוטא ובתרומתה
לחקר המשנה
בנימין שורץ – מעמדן של אמנויות הרטוריקה והדיאלקטיקה בסוגיית י"ג
מידות שהתורה נדרשת בהן
חננאל מירסקי – שני עניינים במחברת מנחם בן-סרוק

16:50–17:15 הפסקת קפה

17:15–18:45

מושב ט': מפגשים של מסורת וידע
יו"ר: ד"ר ברוריה אשקלוני

דוד אסולין – תורת הקבלה מול הרציונליזם בתורתו של ר' רפאל ברדוגו
אליעזר שריאל – בין יפת לשם: היסטוריה של הגינקולוגיה כמפתח להבנת
מספר סוגיות הלכתיות
אבישי בר-אשר – ר' משה די ליאון ופולמוס הזוהר עם מסדרי הנזירים בימיו

18:45–19:00

דברי סיכום ונעילה

גלי דרוקר בר-עם ואלה פלורסהיים, מרכזות הכנס
פרופ' שלמה נאה, ראש המכון למדעי היהדות